

В. В. Дранус, асистент кафедри фінансів і кредиту
ІБІФ, Подільський державний аграрно-технічний
університет

ПОРЯДОК СПЛАТИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ СФЕРИ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ВИМОГ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

У статті розглядається податкова система в контексті впливу вимог Податкового кодексу на підприємців, які ведуть господарську діяльність в галузі сільськогосподарського виробництва за спрощеною системою оподаткування, проаналізовано зміни, які відбулися в зв'язку з прийняттям Податкового кодексу в оподаткуванні підприємців-спрощенців, яким чином змінилися суми, які сплачуються при оподаткуванні, порядок сплати податку та єдиного соціального внеску, терміни подання податкової звітності та штрафні санкції.

Ключові слова: Податковий кодекс, єдиний соціальний внесок, спрощена система оподаткування, податкова звітність, єдиний податок.

В статье рассматривается налоговая система в контексте влияния требований Налогового кодекса на предпринимателей, которые ведут деятельность в сфере сельскохозяйственного производства и облагаются налогами по упрощенной системе. Проанализированы изменения, которые произошли в связи с принятием Налогового кодекса в налогообложении предпринимателей-упрощенцев, каким образом изменились суммы при налогообложении, порядок уплаты налога и единого социального взноса, сроки подачи налоговой отчетности и штрафные санкции.

Ключевые слова: Налоговый кодекс, единый социальный взнос, упрощенная система налогообложения, налоговая отчетность, единый налог.

In the article the tax system is examined in the context of influence of requirements of the tax Code on businessmen which conduct activity in the field of agricultural production and assessed taxes on the simplified system, changes which happened in connection with acceptance of the tax Code in taxation of businessmen are analyses, how sums changed at taxation, order of payment of tax and single social payment, terms of serve of the tax accounting and penalty approvals.

Keywords: tax Code, single social payment, simplified system of taxation, tax accounting, united tax.

Постановка проблеми. Порядок оподаткування доходів платників єдиного податку регулювався Законом України від 22.05.2003 р. № 889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб», Законом України від 21.12.2000 р. № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» та Указом Президента України «Про

спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» № 727/98 від 03.07.1998 [1—3]. З 1 січня 2011 року вони втратили чинність на підставі Податкового кодексу [4], який прийнято 2 грудня 2010 року. Сам принцип оподаткування доходів фізичних осіб залишиться без змін, водночас змін у порядку оподаткування підприємців-спрощенців чимало.

Аналіз існуючих досліджень і публікацій за даною проблемою. Проблемам переходу податкової системи до вимог Податкового кодексу присвятили праці такі науковці, як Г. Кірейцев, М. Скворцов, С. Безрутенко, О. Клименко, А. Овчаренко та ін. Разом з тим, питання нормативно-правового аналізу положень розділів Податкового кодексу України досліджені ще не повністю. Зазначені обставини зумовили актуальність теми дослідження та його основні завдання.

Виділення невирішених проблем та формулювання цілей написання статті. Податковий кодекс тимчасово зберіг спрощену систему оподаткування. Однак із початку 2011 року змінюється структура платежів для підприємців-спрощенців, крім того з 1 січня в Україні вводиться єдиний соціальний внесок, який повинні платити і підприємці-спрощенці.

У результаті з 2011 року зросте навантаження на платників єдиного податку. Уже з січня мінімальні відрахування для спрощенців становитимуть понад 400 грн, а максимальні досягнуть 14,1 тис. грн. У зв'язку з цим виникли невирішені проблеми у оподаткуванні підприємців, які працюють у галузі сільського господарства і є платниками єдиного податку по спрощеній системі оподаткування, а саме: яку ж суму податку та єдиного соціального внеску платити спрощенцю та яким чином змінилася структура розподілу сум, які сплачуються до бюджету; яким чином і в які строки подавати податкову звітність; які зміни відбулися у сплаті податку та внесків до соціальних фондів. Розгляд вищевказаних проблем є метою написання даної статті.

Виклад основного матеріалу. Строки сплати єдиного податку у 2011 році залишилися колишніми: платежі вносяться авансом до 20 числа місяця перед звітним. Іншими словами, єдиний податок за лютий треба платити до 20 січня. Сума — 43 % від ставки податку, або 86 грн, якщо спрощенець платив 200 грн на місяць. Ті аграрії, хто розраховував у 2011 році працювати на єдиному податку, вже сплатили в грудні 100 % старої ставки єдиного податку. По ідеї, держава зобов'язана повернути переплачену суму, але як це відбуватиметься, податківці ще не знають — відповідне роз'яснення не оприлюднене [6].

Сплатити єдиний соціальний внесок треба не пізніше 20 числа місяця, що йде за звітним. Тобто за січень слід сплатити до 20 лютого.

Сума до сплати — від 34,7 % мінімальної зарплати, але не більше 15 прожиткових мінімумів, тобто 14,1 тис. грн. Оскільки сума соціального внеску залежить від мінімальної зарплати, вона змінюватиметься.

Отже, за січень-березень доведеться заплатити по 326,53 грн за кожен місяць, за квітень-вересень — по 333,12 грн, за жовтень-листопад — по 341,80 грн і за грудень — 348,39 грн. Подача квартального звіту в Податкову адміністрацію залишається обов'язковою з 1 по 5 число місяця, що йде за звітним кварталом. До 1 квітня 2011 року необхідно було подати карту персоніфікації в територіальне управління Пенсійного фонду (форма «ІНДАНІ СПД» і Додаток 26), вона містить дані про платника, а також про суми, сплачені протягом року.

Із введенням єдиного соціального внеску набір документів, які треба подавати до Пенсійного фонду, може змінитися. Відповідне роз'яснення повинен дати Пенсійний фонд, але поки що цей документ теж не оприлюднений [6].

Порушення строків подачі звітності, а також сплати єдиного податку, призводять до санкцій. За несвоєчасну подачу звітності та несплату податку штрафуватимуть у розмірі від 10 % нарахованої до сплати суми [4]. Крім того, передбачено штраф за несплату фізичною особою єдиного податку, що дорівнює 50 % від ставки [5].

Якщо прострочити сплату єдиного внеску, виносять штраф у розмірі 10 % суми боргу. За donарахування органами пенсійного фонду або платником передбачений штраф у розмірі 5 % від зазначеної суми. За неподання або несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності — штраф у розмірі 10 неоподатковуваних мінімумом доходів громадян, тобто до 170 грн [4].

Основні зміни зачепили структуру розподілу єдиного податку, а платежі зростають за рахунок введення єдиного соціального внеску. Раніше, коли підприємець сплачував суму податку, чи то 100 грн, чи то 200 грн, Держказначейство переводило 43 % суми в місцевий бюджет, до ПФ — 42 % суми і 15 % — до Фонду обов'язкового соцстрахування.

Як змінилися платежі для суб'єктів підприємницької діяльності не лише у аграрній сфері виробництва, а й інших галузях, розглянемо у показниках табл. 1.

Таблиця 1

АНАЛІЗ ЗМІН У СПЛАТІ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

Сплата податку до липня 2010 року	Сплата податку із липня 2010 року	Сплата податку у 2011 році
При ставці єдиного податку 20 грн		
8,6 грн у бюджет	8,6 грн у бюджет	8,6 грн у бюджет
8,4 грн у пенсійний фонд	294—306 грн у пенсійний фонд	від 327 грн у пенсійний фонд і в фонди соціального страхування (але не більше 14 тис. грн)
3 грн у фонди соціального страхування	3 грн у фонди соціального страхування	
При ставці єдиного податку 200 грн		
86 грн у бюджет	86 грн у бюджет	86 грн у бюджет
84 грн у пенсійний фонд	294—306 грн у пенсійний фонд	від 327 грн у пенсійний фонд і в фонди соціального страхування (але не більш 14 тис. грн)
30 грн у фонди соціального страхування	30 грн у фонди соціального страхування	
Усього: від 20 до 200 грн на місяць	Усього: від 306 до 422 грн на місяць	Усього: від 334—413 грн і до 14,1 тис. грн на місяць

Постанова КМУ від 27.12.2010 року № 1196, яка вносить зміни до Постанови КМУ від 16.03.2000 року № 507 «Про роз'яснення Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727». Зазначений Указ Президента є головним нормативним документом, що регулює діяльність платників єдиного податку. Прийняттям нового Податкового кодексу, законодавець хотів його скасувати, проте хвиля протестів на Майдані незалежності дещо змінила плани влади щодо спрощеної системи оподаткування. Отже, Указ № 727 від 03.07.1998 діє на сьогоднішній день так само, як і всі роз'яснення, що стосуються нього.

Отже, слід навести головні пункти Постанови № 1196, яка набрала чинності з 1 січня 2011 року. Головна проблема, що нас цікавить, та, щодо якої податківці дезінформують підприємців, викладена у п. 6:

б) розподіл сплачених суб'єктом малого підприємництва сум єдиного податку Державною казначейською службою не здійснюється.

Суб'єкт малого підприємництва сплачує:

—43 % нарахованого єдиного податку на рахунки відповідного бюджету;

—57 % нарахованого єдиного податку на рахунки органів пенсійного фонду України як частину суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [6].

Тобто, виходячи з вищевказаного, якщо хтось вже сплатив у січні 2011 року 200 грн єдиного податку або 100 грн фіксованого податку слід сказати, що ніяких заліків із пенсійним фондом та фондами соціального страхування не відбулося. Вся сума, що була сплачена, зарахувалася як єдиний чи фіксований податок. Це означає, що такі підприємці заборгували пенсійному фонду повну суму мінімального страхового платежу з єдиного соціального внеску як за себе, так і за своїх найманих працівників. Адже, як написано у п. 3 підрозділу 8 розділу XX Податкового кодексу України та у Постанові № 1196 Державна казначейська служба не здійснила розподіл суми єдиного та фіксованого податків між бюджетом та державними цільовими фондами [7]. Отже, виходячи з показників табл. 1, платник єдиного податку, що сплачував 200 грн єдиного податку до початку 2011 року тепер має сплатити:

1) $200 \text{ грн} \times 43 \% = 86 \text{ грн}$ нарахованого єдиного податку на рахунок відповідного бюджету;

2) 941 грн (розмір мінімальної заробітної плати станом на 01.01.2011) $\times 34,7 \% = 326,53 \text{ грн}$ на рахунок пенсійного фонду як сума єдиного соціального внеску;

3) Разом: $86 \text{ грн} + 326,53 \text{ грн} = 412,53 \text{ грн}$.

Від об'єднання соціальних внесків скорочення державних витрат не передбачається.

По-перше, три соціальні фонди залишаються працювати, відповідно, збережуть бюджетне фінансування. Фонди потрібні для того, щоб розподіляти гроші на випадок безробіття, настання нещасного випадку на виробництві, тимчасової втрати працездатності. Хоча ці функції міг би виконувати Пенсійний фонд, адже він вже буде акумулювати збір всіх соціальних внесків.

По-друге, соціальні фонди збережуть функцію збирання інформації як про платників внесків, так і застрахованих, яку направлятиме до пенсійного фонду, хоча виключно останній буде вести адміністрування. Також соціальні фонди контролюватимуть розподіл категорій за видами ризикованості, з якого формуватиметься обсяг внесків, в тому числі, і для платників єдиного податку. В уряді кажуть, що сплата єдиного внеску дозволить державі зекономити 60 млн грн. Враховуючи, що лише на роботу Пенсійного фонду щорічно витрачається 1,5 млрд грн, то зекономлені кошти навряд чи фонд відчує. За підрахунками Кабміну, це дозволить щорічно уникати до одного мільйона перевірок. Очікується, що підприємці від переходу на нову схеми виплат соціальних внесків будуть економити 2 млрд грн на рік. Але мова не йде про зменшення самих відрахувань, вони майже не змінилися. Нато-

мість, підприємцям більше не доведеться витрачати час та гроші на сплату внесків у три соціальні фонди, які часто не співпадали у часі, окремо один від одного висували претензії та вимагали додаткові документи [6].

Приміром, для агропромислових підприємств може зрости сума єдиного внеску. Оскільки на розмір єдиного соціального внеску впливатиме такий фактор, як ризик професії працівників. Так, наприклад, для шахтарів та працівників лісопилки ставка буде максимальною і сягатиме 49,7 % від фонду заробітної плати. Водночас, для юристів та чиновників розмір внеску буде мінімальним — 36,7 %.

Хоча закон був ухвалений півроку тому, але не зроблено нічого для того, щоб проінформувати підприємців. Виявилось, що це лише механічне об'єднання соціальних внесків у один, при тому що зниження соціальних внесків немає, а їхній розмір дуже значний [5].

Висновки. Проведений аналіз вимог Податкового кодексу в порівнянні з вимогами інших нормативно-правових актів показав, що з липня 2010 року підприємці, які сплачували суми від 306 до 422 грн на місяць, з січня 2011 року платитимуть від 334—413 грн до 14,1 тис. грн на місяць залежно від розміру мінімальної заробітної плати. Крім того встановлено, що підприємці від переходу на нову схеми виплат соціальних внесків будуть економити 2 млрд грн на рік. Але мова не йде про зменшення самих відрахувань, вони майже не змінилися. Натомість, підприємцям більше не доведеться витрачати час та гроші на сплату внесків у три соціальні фонди, які часто не співпадали у часі, окремо один від одного висували претензії та вимагали додаткові документи.

Література

1. Закон України № 889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р.
2. Закон України № 2181-III «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р.
3. Указ Президента України № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» від 03.07.1998 р.
4. Податковий кодекс України: Закон № 2755-VI від 02.12.2010 р.;
5. Кулик Я. — Як платити єдиний податок підприємцям з 2011 року? — <http://finance.tochka.net/ua/11711-kak-platit-edinyy-nalog-predprinimatelyam-s-2011-goda;>

6. Чигир С. Підприємці заплутались в єдиному внеску // Економічна правда. — 2011. — № 1. — С. 14—15.

7. Консультаційна лінія // Газета «Все про бухгалтерський облік». — 2011. — № 17. — С. 63.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2011 р.

УДК 338.43.01 (477)

О. О. Єранкін, д-р екон. наук, професор кафедри економіки агропромислових формувань, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Анотація. У статті розроблено концептуальні засади обґрунтування маркетингових стратегій підприємств АПК в умовах посилення глобальної конкуренції. З цією метою розроблено матрицю концептуальних напрямів формування маркетингових стратегій агропромислових формувань на базі співставлення реальних ринкових можливостей українських і глобальних компаній.

Ключові слова: агробізнес, глобалізація, маркетинг, маркетингові стратегії, конкуренція.

Аннотация. В статье разработаны концептуальные основы обоснования маркетинговых стратегий предприятий АПК в условиях усиления глобальной конкуренции. С этой целью разработана матрица концептуальных направлений формирования маркетинговых стратегий агропромышленных формирований на базе сопоставления реальных рыночных возможностей украинских и глобальных компаний.

Ключевые слова: агробизнес, глобализация, маркетинг, маркетинговые стратегии, конкуренция.

Annotation. The article is dedicated to conceptual framework of substantiation of marketing strategies for agricultural enterprises in a strengthening of global competition. With that end in view, the matrix of conceptual directions of forming of marketing strategies for agro-industrial units based on comparison of real market opportunities for Ukrainian and global companies is developed.

Keywords: agribusiness, globalization, marketing, marketing strategies, competition.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку агробізнесу в Україні характеризується докорінною перебудовою інституціональної структури аграрної економіки, що пов'язано із процесами